

TOVERI

Länne suomalaisen työväen äänenkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Oregon, joka päivittäin, paitsi maanantaina.
TOIMITUSKUNTA:
 W. N. REIVO, A. SALMI, L. MOILANEN, J. MALO, K. E. HEIKKINEN.

TOVERI
 (The Comrade)

The organ of the Finnish workers in the Western States. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Monday, at Astoria, Ore., by the Western Workmen's Publishing Company.
 Advertising rates in effect July 1, 1912, 40c per inch. Special discount allowed for larger and continuous advertisements.
TOVERI, BOX 99, ASTORIA, OREGON.
 AUGUST NIKULA, Manager.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the Post-Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3rd, 1879.

SUBSCRIPTION RATES:

IN THE UNITED STATES AND CANADA:
 For 1 year \$3.50; For 6 Months, \$1.75; For 3 Months, \$1.00; For 1 Month 40c.

Ilmoitushinta 40c palstatuomailta. Kuoleman-ilmotukset \$1.50 kerta ja muistoväryillä \$2.00 kerta. Kihlaus-, syntymä- ja avioliitto-ilmotukset 50c kerta, hajautantieto- ja nimenmuutto-ilmotukset 25c kerta, naima-ilmotukset \$1.50 kerta, avioero-ilmotukset \$1.00 kerta. Seisovat ilmoitukset seuraavaan hintaluetteloon mukaan palstatuomailta: 1 v. 20c, ½ v. 20c, 3 kk. 25c, 1 kk. 30c. Satunnaisista ilmoituksista tulee rahaa seurata mukana. Englanninkielestä suomenaattana vapaasti.

TILAUSHINNAT YHDYSVALLOISSA JA CANADASSA:
 1 vuosikerta \$3.50; 6 kuukautta \$1.75; 3 kuukautta \$1.00; 1 kuukausi 40c.
SUOMEEN JA MUUALLE ULKOMAILLE:
 1 vuosikerta \$5.50; 6 kuukautta \$3.00.

Huoneusto sijaitsee 10:n ja Duane katujen kulmassa.
 Telefooni: konttori 365, toim. 832.

Työläinen

joka ei liity järjestöihin niissä taistellakseen luokkatoveriansa kera paremman tulevaisuuden luomiseksi luokalleen, vihaa lapsiaan. Raadatpa pienokaisesta puolesta miten paljo tahansa, teetpä työtä ja säästät miten lu-jasti tahansa, et milloinkaan voi korvata lapsillesi sitä laiminlyön-tiä, että olet luokkatoverisi tais-telujärjestöt unohtanut. Mitä vasaat kerran pojalle, kun hän miehiksi päästyään sulta kysyy, miksi et sinä ole mukana siellä, missä luodaan uutta maailmaa, missä taistellaan tulevan sukupolven hyväksi? Ja miten selität hänelle sen, ettei ole pannut korttia ristiin tämän riistojärjestelmän kukistamiseksi, järjestelmän, joka poikaasi runtelee pal-jon raskaammin kuin sinua?

Huono isä olet, jos järjestösi syrjässä pysyt. Jos lapsiasi rakastat, yhdy silloin niihin, jotka työskentelevät kaikkien lasten puolesta, jotka pyrkivät kaik-kille lapsille valoisampaa tulevaisuutta luomaan. Yksin sinä et voi suuria lapsiesi hyväksi tehdä, mutta osatovereittesi kera yhtyneenä, yhteisenä, hujana tais-telujärjestönä ei sinulle mikään ole mahdotonta.

Kolmen dollarin päivä-palkka liian alhainen

Vain harvinaisesti tapaa por-variston keskuudessa sellaisen henkilön joka tunnustaisi että kolmen dollarin päiväpalkalla ei voi kunnollisesti elää. Mutta milloin hyvänsä tehdään laskel-mia siitä mitä kaikkea kolmen dollarin päiväpalkalla voi saada ja mitä kaikkea perhe tarvitsee, niin tulos ei ole mikään muu kuin että se palkka ei riitä, ei edes siinä tapauksessa että saa tehdä työtä kaikkina arkipäivinä, joka muuten on harvinaista nykyisinkin, puhumattakaan siitä, että huonompina aikoina siihen ei ole tilaisuutta.

Muuan chicagolainen kauntn virkailija, puutteenaisten äitien avustusrahojen hoitaja, teki äskettäin laskelmia siitä, miten pal-jon viisihenkinen perhe vähin-täin tarvitsee tullekseen toimeen, ja hän sai tulokseksi, että kolmen dollarin päiväpalkalla ei riitä. Eikä hänen laskelmiaan suinkaan voida väittää liiallisiksi. Hän laski vuokraan 12 dol-laria kassakuudessa, ravintoi-neisiin 31,50, polttoaineisiin ja va-lloon 6 dollaria, taloustarpeisiin 3 dollaria, vaatetukseen 14 dol-laria, katuvaunukyyteihin 2,50, vakuutukseen 3 dollaria, terve-yshoitoon 4 dollaria, kasvatukseen 2 dollaria, huvitteluun 3 dol-laria ja satunnaisiin tarpeisiin 4 dollaria, saaden siten yleis-tulokseksi 85 dollaria kuukaudessa välttämättömiin menoihin.

Mutta kuinka usealla työläis-perheellä on edes tätäkään sum-maa käytettävään! Ei lähes-kään kaikilla, sillä keskimääräi-nen palkka on paljon alle kah-

den dollarin jokaista työpäivää kohden. Suuren enemmistön täytyy siis elää huutavassa puut-teessa jo paljaisiin elintarpeisiin nähden, eivätkä voi ollenkaan ottaa lukuun sellaisia menoeriä, kuin esim. kasvatus. Emmekä voi myöntää, että esim. kahden dollarin kuukausittaisella erällä saisi minkäänlaista kasvatuksella, sillä ei saa edes kunnollisen sanomalehtiä ja tärkeimpiä aika-kausjulkaisuja, puhumattakaan siitä, että siitä maksettaisi joi-takin oppikursseja yhdellekään lapselle. Loistava mahtaa olla se huvittelukin, jonka viisi hen-kinen perhe saa kolmen dollarin kuukausimaksulla; voihan sillä päästä jonkun kerran nikkelin sähkökuviin.

Perheessä, jossa ansiot ovat vain 85 dollaria kuukaudessa, täytyy elää alle kunnollisen elin-tason, ja se on tyypillistä ameri-kaalaista työläiselmää; siinä o-vat lapset koulun asemasta pakotetut tehtaaseen jo niin pieninä kuin sinunkin voivat sinne men-nä. Sellaisissa oloissa eläneen työväestön herättäminen ei suin-kaan ole helppo tehtävä.

NAISTEN ASEMASTA RÄJÄHDYSAINE-TEOLLISUUDESSA

Ei ole pidettävä minään kum-mana sitä, vaikka Euroopan maissa naiset ampumatarvetehtai-olivatkin joutuneet miesten toi-tä suorittamaan, kun viimeksi mainittu hyvin tarkoin on viety sotanäyttämölle, mutta sensijaan kun naiset Yhdysvalloissa näihin vaarallisiin tehtäviin on tukit-tu, niin ei ole vaikea arvata syy-tä, miksi tehtiin heitä etu-päässä sinne ottavat ja miksi miehiä niissä pidetään vain sen-verran kuin välttämättä on tar-peellista. Asian laita on näet siten, että naisten työvoima on paljon halvempaa kuin miesten ja siksi juuri naisia suuremman voiton saamiseksi on näihin sur-manloukkuihin haallittu.

Ennestään ovat lainlaattajakun-nat joutuneet pakosta laatimaan lakeja, jotka naisia jossakin mää-rin suojelevat työtyöltä jne., mut-ta kun ampumatarveilla on pit-kän aikaa ollut rajaton menekki, niin ovat tehtiin järkevä katsot-ne parhaaksi kokonaan unohta-noitten lakien rajoittavat mää-räykset ja nistään välttämättä pakottaneet naiset työskentele-mään niin pitkiä työpäiviä kuin asianhaarat kulloinkin ovat vaa-tineet ollenkaan ottamatta huo-mioon näitten nopea kiihtymis-tä. "Survey" lehden viimeises-sä numerossa saa artikkelista "Naiset ampumatarpeitten val-mistajina" selvän kuvauksen siitä, mihin asemaan naiset ovat tällä teollisuusajalla viime aikoi-na joutuneet ja miten tehtiin tehtiin menettelyä tuomarit, "lain pyhyyden vartijat" suojelevat.

"Survey" puhuu tehtiin tehtiin kavalasta menettelystä Connec-

ticutissa, missä vähää ennen so-ta naisten työskentely tehtiin ja departementtikaupoissa oli kielletty jälkeen klo 10 illalla. Kun sodan syyttyä ampumatar-veilauksia alkoi tulvia Yhdys-valtoihin, päättivät ampumatar-vehtailijat käyttää jokaisen tunnin vuorokaudesta voittoa tuottavan työn palveluksessa. Koska miesten työvoima oli "liian kallista", niin oli tähän tarkoitukseen käytettävä yksin-omaan naisia. Mutta kun nais-ten työaika ei saanut kestää jäl-keen klo. 10 illalla, niin lakimää-räystä oli muodollisesti kiertet-tävä. Keino keksittiinkin ja se pantiin viivyttelämästä käytän-töön. Niinpä määrättiin naiset työskentelemään kahdella vuorolla, joista toinen alkoi klo 6 aamulla ja päättyi klo 6 illalla ja toinen klo. 6 illalla ja päättyi klo 6 aamulla. Kun kello löi 10 illalla, pysäytettiin koneet ja kaikki työvoimalla työskentelevät naiset vietiin tanssialiin, missä tehtiin palkkaama soitokunta piti soitosta huolta ja siellä yti olla klo 12 yöllä. Minuutin yli 12:00, jolloin kalenterin mukaan uusi päivä oli alkaen, alkoi työ ampumatarvetehtai- taasen täydellä höyryllä uudelleen ja kesti klo 6 aamulla, jolloin päi-vuoroon työläiset astuivat koneitten ääreen.

Teollisuustarkastajan mielestä tämä tehtiin tehtiin menettely oli ilmeistä lain rikkomista ja nosti hän syytteen tehtiin tehtiin vastaan. Connecticutin tuomarit olivat kuitenkin, kuten tavallista, tehtiin tehtiin hyvä ystäviä ja kun nämä viimeksi mainittu seli-tivät, että he olivat pitäneet naisia vain klo 10 asti illalla, sekä sitten seuraavana päivänä päi-vän alusta alkaen, niin se kävi tuomioistuimessa täydellä. Teh-tailijoita vastaan nostettu syy-tös kumottiin, sillä eihän kysy-myksessä ollut laki sanonut kyl-lin silloin milloin naisia ei saa- nut työssä pitää. Se soveltu il-meisesti vain kauppa-alalle, eikä sillä ollut mitään tekemistä te-ollisuuslaitoksissa. Näin järkel-lyt olivat tehtiin tehtiin kuin pulmuset ja saattoivat jatkaa menettelyään. Kun nyt teollisuus-tarkastaja oli saanut kylliksi ne-nälleen, saattoivat tehtiin tehtiin heittää muodollisetkin lain kirjai-men seuraamiset syrjään. Niin-pä he poistivat koko tanssittami-sen klo. 10:stä klo. 12:teen yöllä ja alkoivat pitää orjattariaan yhtämitta konettiin ääressä, il-man että siitä kenelläkään olisi ollut mitään sanomista. Sotav-rustustehtai-issa ei tämän jälkeen olekaan työssä ollut muita kes-keityksiä, kuin mitä silloin täl-löin tapahtuneet räjähdysket o-vat aikaan saaneet, jolloin soit-ta ja tanssikin on ollut niin val-tavaa, etteivät työnantajan huo-dot ja kirouksetkaan ole voineet työläisiä estää työtään lopetta-masta — kokonaan. Suuri joukko työläisiä on näet nykyisen so-dan aikana Yhdysvaltain tehtiin sa räjähdysten saattamassa he-nkensä menettänyt ollessaan lei-päänsä näissä surmanloukussa ansaitsemassa, ja vieläpä useam-pi on joutunut raajarikkoisena maailman jalkoihin.

Sodan alkuaikoina oli näillä naisten työläisillä huomattavasti kor-keampi palkka kuin ennen sotaa; nyt ne näet saavat \$10.97 vii-kossa, jota vastoin ennen sotaa \$7.56—\$9.57. Mutta kun ruoka-tarpeet ovat hinnassa tällä aikaa kohonneet 40 pros. ja vuokrat 22 pros., niin todellisuudessa ei-vät nämä työläiset saa nyt niin-kään hyvää palkkaa kuin ennen. Ja kun näissä tehtiin työs-kenteleviä naisia muutenkin tar-kastelee, niin pian saa selville minkä vaikutuksen 12-tuntinen raataminen yötä päivää ainaises-sa kuolemanpelossa heihin on tehnyt. Mutta kun tehtiin tuotteilla on hyvä menekki ja kun työläisiä on viljalta saatavissa, niin kapitalistien rikastu-misen rinnalla ovat kaikki uhra-ukset mitättömiä. Työläisen henki, terveys ja elämä ei nyky-

Enemmän huomiota kasvatukseen

Harvoin näkee sosialidemokra-tisessa sanomalehdissä käsi-teltävän kasvatuskysymyksiä niin tärkeitä kuin ne ovatkin puolueelle, jolla on tulevaisuus edessään. Sillä onko mitään sen tähdellemää, kuin huolenpito siitä että kasvava polvi tutus-tutetaan sosialidemokratian ma-ilmankatsumukseen tai ainakin varjellaan lapsia ja nuorisoa so-sialismille vihamielisiltä vaiku-tuksilta? Johan sitä vaatii suor-rastaan puolueen itesäilytys-vaisto. Nykyinen sukupolvi ka-too ja sen tilalle nousee uusi, jonka käsiin sosialismin asian eteenpäin vieminen jää.

Kaikki sielutieteilijät ja kasvat-sopin tutkijat ovat yhtä miel-tä siitä, että lapsuuden vaikut-teet ja tottumukset painautuvat kaikkein syvimälle mieleen ja määräävät kerrassaan ihmisen henkisen rakenteen. Täysikas-vaneina emme noiden aikaisem-pien kokemusten vaikutusta ta-jua mutta ne elävät kuitenkin ja määräävät siten aivan huo-maamatta ajatussuuntamme ja toimintamme. Ne ovat sieluelä-mällämme n. s. tajuttomia ele-mentejä, jotka ovat sen varsi-naisen peruste. Niiden olemas-saolon voi muuten helposti to-distaa, mutta se ei kuulu tähän.

Aivan oikein huomauttaa tans-kaalainen filosofi Höffding, miten-kä jokainen henkinen mullistus järkyttää aluksi vain sitä, mikä liittyy ihmisen selvässä tajussa. Tajuttomat pohjavirrat voivat usein pitkät ajat jatkaa juoksu-ansa pintaliikkeen ulottamatta niihin. Taantumus, joka seuraa vallankumousta, paljastaa usein kuinka pintapuolinen liike on ollut. Aivan samoin on jokai-sen yksityisen ihmisen laita. Monen uraa-akusevan miehen elämästä näemme mitenkä hä-nen on täytyntä taistella, voit-takseen sen mitä lapsena on häneen istutettu. Useimmille se ei onnistu koskaan. Miten monet ovat innostuksen hetkellä kääntyneet sosialismiin ja sen jälleen jättäneet. He ovat luulleet perin pohjin muuttaneensa, vaikka muutos on itesäissä ta-pahtunut vain pinnalla selvässä tajussa. Sillä aikaan ovat tajut-tomat elementit jatkaneet työ-tänsä ja vasta kenties vuosikau-sien kuluttua ne suurella voimal-la nousevat tajun, tulevat sel-viksi. Asianomainen hämmäs-tyy. Lapsuuden vaikutteet ovat huomaamatta tehneet tehtävänsä. Sosialistinen "uudestisynty-minen", yhtä vähän kuin mi-tään muu henkinen mullistus ih-misessä, ei voi tapahtua yhtäk-kiä. Vaaditaan vuosikausien an-karia ponnistuksia, ennenkuin so-sialistinen vakaumus voi meissä muuttua lihaksi ja vereksi. Tä-mä tapahtuu sitä helpommin mi-tä aikaisemmin meihin on istu-tettu tätä muutosta edistäviä voimia. Kasvatustyötä ei voi sentähden koskaan liian suureksi arvostella.

Miten meillä nykyään työläis-ten lapsia kasvatetaan? Jos jä-tämme aluksi kodin huomiou-ottamatta — ei sentakia että ko-tikasvatusta olisi vähäarvoisen — niin on ennen muita pidettävä silmällä koulua, tässä tapauk-sessa kansakoulua. Tuskin tarvit-see mainitaakaan, että kansako-luopetus on kaikkea muuta kuin omiaan lämmittämään lasten mieltä työväenliikkeelle. Jo kan-sakoulun opettajien valmistus on takeena siitä että ne käyttävät vaikutustaan oppilaisiin aivan päinvastaisen tarkoituksen hy-väksi. Varsinkin uskonnon ja historian opetuksessa on heillä sille vallanpitäjille maksa mitään ja siksi sille ei mitään merki-tystä pannakaan niin kauan kun työläiset itse eivät omalle elä-mälleen arvoa osaa antaa ja yh-distynein voimin itselleen ihmis-oikeuksia vaadi.

oivallinen välikappale kehittää lasten miellä sosialismille suor-rastaan vihamieliseen suuntaan. Tämä on sitäkin vaarallisempaa kuin juuri näillä aineilla on eri-koisen suuri merkitys oppilaiden ajatussuunnan ja luonteen mää-räijänä. Itsessään nämä aineet eivät ole suinkaan sopimattomia herättämään lapsissa myötätun-toa ruumiillisen työn tekijöitä kohtaan; kaikki riippuu siitä mi-ten opetetaan.

Vieli eräs tärkeä seikka. Sa-nottaakoon mitä hyvänsä opetta-jien ja yleensä kasvattajien ky-kenemättömyydestä tärkeään tehtävään, niin tosiasiana pysyy kumminkin, että viime aikoina on kasvatustoppi ollut mahtavan kehityksen alaisena, ja että opet-tajilta, niin oppi- kuin kansa-koulujen, vaaditaan yhä enem-män. Kasvatukselle tärkeä lapsen sieluelämän tunteminen on syvällisempi kuin koskaan en-nen, opetusmenetelmät ovat pa-rantuneet j. n. e. Joku kenties ihmettelee, mitä tekemistä tällä asialla on käsiteltävänä olevan kysymyksen kanssa. Mutta sel-väähän on, että mitä enemmän kasvatustoppi on sielutieteen-teen mitä tarkoituksenmukai-semmin opetetaan, sitä varmem-min voidaan oppilasta johtaa ja kehittää hänen taipumuksiaan määrättyyn suuntaan. Tästä syystä on koulun vaikutus nuori-soon suurempi kuin koskaan ennen ja tulee yhä suuremmaksi sitä mukaa kuin kasvatustaito kehittyy. Tämä seikka on pi-dettävä mielessä, kun arvostel-taan koulupuolueen tärkeyttä nuorison kehityksessä. Koko meidän kansakoululaitoksemme lepää sellaisella pohjalla, että opettaja, joka ei ole työväenliik-keen erityinen ystävä, tahtomat-takin tulee antaneeksi opetuksel-len sellaisen hengen, joka vie-roittaa työläislapsen mielen hei-dän luokkansa vapauttamisliik-keestä. Hyvä opetus saattaa tässä tapauksessa tuottaa työvä-enluokalle paljasta vahinkoa, koska se kykenee paremmin kuin vanhanaikaiset opetusmenet-elmät juurruttamaan oppilaisiin tuota turmiollista ajatussuuntaa. Sehän on juuri nykyisen yhteis-kuntajärjestyksen oimittisuus, että monet itsestään hyödylliset parannukset kääntyvät työväes-töä vastaan. Mutta aika on tu-leva, jolloin sekin saa nauttia edistyksen tuomia etuja ja sil-loin on myöskin parannettu ope-tustaitoja, joiden avulla ihmiskunnan onni perustetaan.

Mutta mitä on nykyoioisu-tehtävä? Miten voivat työläiset katsoa että heidän lapsissaan ei kansakoulussa kehitetä sellaisia taipumuksia, jotka myöhemmin hämmäntävät heidän luokkatie-toisuutensa? Kansakoululaitos pysyy vielä kauvan omistavien luokkien valvonnan alla ja se palvelee heidän tarkoituksiaan. Työväenliikkeen voimien kasvaminen ja paimostus ja agitatioon joiakin parantaa, mutta koulun henkeä ne eivät voi muuttaa. Mutta onneksi on koulun ohella olemas-sa piiri, jossa voi harjoittaa san-tien tehokasta opetusta ja se on perhe. Tosin on moni työläis-perhe aivan hajoomistilassa, kun se isä että äiti ovat päivä-kaudet työssä. Mutta aina ei ole näin asianlaite ja pahimmassa-kin tapauksessa voivat vanhem-mat vaikuttaa lapsiinsa arva-mattoman suuressa määrässä. Vanhemmilla on opettajan nähdessä se suuri etu, että lapset suorastaan luonnollisista syistä tuntevat heitä kohtaan kiinty-mistä joka helpottaa kasvatustoi-ta. Juuri kodista saadut vaikutukset sitkeimmän seura-vaan ihmistä läpi hänen elämänsä. Mikä on nyt sen tärkeämpää, kuin että vanhemmat istuttavat lapsiinsa myötätuntoa kaikkia

SIELTÄ ja TÄÄLTÄ

Sivistyksen edumies ja valistuksen soihdun-kantaja

(Palanen huoneentaulua lehtineekerille.)
 (Sigurd.)

Niinkun sanomalehtimies, luonnol-lisesti, silloin kun hän ei yleisölle kirjoita, herkeämättä ajattelee sitä, s. o. miten sen makua ja toivomuksia parhaiten palvelisi, samoin tapahtuu myöskin toisinaan, että hänen aja-tuksensa kulkevat takaisin eräseen, arvoisan yleisön rinnalla kyllä aivan vähäpätöiseen olentoon — häneen itseensä. Hyvin usein sattuu, että eivät löydä tällä ketään kotoa, mutta toisinaan ei saata olla kysymättä o-malta minältä: "Mikä on sanomalehtimies?" Ja hänen oma minän-sä vastaa häveliäästi, mutta itsetie-toisesti: "Sanomalehtimieheen kuuluu, paitsi viisi koukkuista, mustetahrasta oikean käden sormea, liimapurkkia, saksia ja tarpeellisia kirjoitusvälineitä, myöskin hehkuva rakkaus ammattin yhdessä ruumiin-ylkösaan sijoitetun kummiusen kas-vannaisen kera, jota häidin tulen ja pakkon ajassa voidaan käyttää aj-jattelemiseenkin."

Ja nämä "varustusväikeet" muka-naan menee vapaan sanan miehe kaik-keen maailmaan opettaen kansaa ja antaen kunnikalle ja ministerille ystävällisiä neuvoja kun hän ensin on ottanut palkkansa joko intelli-genssin kuormarengien, maalaispu-lueen paimenpoikien tai radikaalisen evuttomien lasten joukossa ellei hän, taloudellisista tai muista syistä pidä parempana pelata naamaisia koko ikänsä yleisön edessä, josta kuiten-kin on haitalliset seurauksena, niin-kun pian tulemme näkemään, sillä mitä oikeutta yleisöllä yleensä on vaatia lehtimiehiä?

Hänellä tulee olla "pekkaamaton ja vapaamielinen kanta" ja selvästi on hänen ilmoitettava kantansa jok-anoaan "päivän kysymykseen" nähden, muuten on hän heikko raukka, jota kukaan ihminen ei voi kunnioit-tava, mutta hänen on myöskin katsot-tava, ettei yksikään tilaaja ole eri mieltä siitä, sillä silloin on hän yksi-puolinen ja radikaalinen henkilö, joka ei koskaan osaa tehdä muuta kuin harmia.

Hänen tulee liikkeen teknilleen puoleen olla perehtynyt sikäli, että voi seurata jokaista tyytymättömiä ilmoittajaa painoon heidän aikooissaan todistaa katkasijalle, että on helppo asia sijoittaa kaikki ilmoitukset ensi silvulle yläsyrjään.

Hänellä täytyy olla paljon tekstiä lehdeensä, muuten sanovat tilaajat, että se on vain kauppiain kyltti, hä-nellä täytyy olla samassa lehdeessä paljon ilmoituksia, sillä muuten ei af-fääri kannata ja tämän lisäksi on hä-nen annettava lehteään pienessä koossa, muuten ruvetaan sanomaan, että se on "paperihumpukia".

Hänen on pantava lehteen kaikki lähetetyt kirjatukset ja runot, olivat-pa nämä sitten miten tyhmiä taha-nas, sillä on häyryntä yrittää estää toisten mielipiteiden tulemaasta esiin, mutta samalla on hänen katsottava että lehteen ei tule mitään, jolla ei ole yleisempää merkitystä ja ole hy-vin kirjoitettu.

Hänen täytyy totuudenmukaisesti, asialyymäryksellä ja ankarasti ar-vestella kaikkia ilmoitetta kirjallisu-dessa ja taiteessa, varsinkin draa-mallisissa, sillä mitä on arvostel-muuta kuin puolueeton totuus ja mitä on teatteriarvostelun ansaitsemaan ylistys muuta kuin pahellista hum-puukia, joka turmelee sekä hänen it-kovaoasaisia ja ennen kaikkea raskaan työn tekijöitä kohtaan. Kun näin tehdään, niin silloin on koulun, olipa se sitte vaikka meikäläinen kansakoulu, mahdoton kokonaan tukahuttamaan si-ten kasvanutta itua. Tuskin tar-viinee pelätä että täten syntyi-si kodin ja koulun välille ristien-riitaa, joka kylläkin on omiaan kehittämään lapsessa arvelutta-vaa kaksinaisuutta ja horjuvai-suutta, sillä todennäköistä on, että nuori oppilas ei useimmis-sa tapauksissa tuota vastakohtaa tajua, varsinkin jos ei sitä kou-lussa vallan erikoisesti vedellä esiin. Ja silloin on syy opetta-jissa.

Varmana voitane pitää, että kasvatuksen painopiste tulevai-suudessa tulee yhä enemmän siirtymään kodista koulun, mut-ta nykyään ei vielä ole syytä kotikasvatusta halveksia. Päin-vastoin on sille edellä esitetystä syytä annettava tärkeä sija koulukasvatuksen rinnalla.
 E. P.

sensä että taitelijan? Mutta voi kul-tenkin jokaista sydämetöntä teatteri-arvostelijaa, joka kovin sanoin saa kyneleet silmiin pienelle ompelija-nelille, joka uskoo olevansa luotu Ofellaksi ja saa auria osia kahden kuukauden oleskelun jälkeen kiertä-vässä seurueessa ja kirottu olkoon jokainen kritikko, joka ei visusti varo itseään murhaamasta kapalo-saaran potkivaan Hamlettia tuottamalla surua ja harmia 14 päivää sitten ser-vielistään vapautuneelle kyyppari-rinnalle esim. sanomalla, että "hra X liehutti lippua pirittetyin linnoituk-sen vallien yllä aivan kuin olisi hä-nen pitäjän tarjota vettä ja konjak-kia parille janoiselle kauppankat-sijalle."

Olen kerran nähnyt nuoren tytön, jota en koskaan unohda. Ensi ker-raan kun hänet näin, antoi hän mi-nulle ydinputingia kiehuvan kastik-keen kanssa 1 m. 25 pennistä, toisen kerran (vuoden kuluttua) antoi hän minulle Regina von Emmeritzin 1 m. 50 pennistä. Olkoon sanottu, että putinki, vaikkakin 25 penniä halvem-pi, oli sekä "lämpimämpi" että "to-dellisempi" kuin Regina ja että hän piteli Ruotsin lippua kuin köykkä-py-hellinaa, että minä olin vähällä juos-ta tarjolluhooneeseen tuodakseni hä-nelle äskesen pestyn tarjottimen kuivat-tavaksi. Sellaista tuotetta tulee koh-della ja arvostella vakavasti ja o-maantuntonaarkasti, mutta myöskin hienotunteisesti, se on velvollisuus-uute nuorta kunnianarvoista nais-ihmistä kohtaan, joka jalolla itsehu-rtautuvaisuudella on lopettanut lau-tasten pesemisen kahvilan maailmas-sa, ehkä eräänä päivänä kantaakseen kruunua ja valittakaa taiteen maail-massa tai kehityksessä kaikkien rakastamaksi keuhkaiseksi, joka osaa kaikkia, rollejaan luktunottamatta.

Sanomalehtimiehen pitää myöskin olla kelpo referentti, sellainen, joka tarkkaan voi referoida tunnin tai kaksi kestäneen puheen, mutta joka myöskin, jos puhuja puhuu ristilin päällä ollessaan ei menisi allekirjoit-tamaan, osaa jättää sellaiset paikat referoimatta, muuten saa hän jäävy-töman nimen ja puhujalta seuraavan päivän lehden yleisöosaston oika-sun, jossa hän selittää, ettei milloin-kaan ole niin ja niin sanonut. Jos puhuja änyttääkin, puhuu katkonai-sesti, kerraten ja epäselvästi eikä siis voi ajatuskään julkitua niin kauniina kuin ne hänen aivoihinsa keräytyvät, on referentin asia arvata, mitä puhuja pääasiassa tarkoitti ja kiitävällä nopeudella serveraata se-kasylytin kauniina, tuoksuvana paista-tina.

Sanomalehtimiehen täytyy myöskin osata kirjoittaa kaikesta. Jos sattuu olemaan lähellä lehdin painoon pane-luisen aika on hänen tunnistaa panta-va valmiiksi johtava artikkeli esim. hebrean kielen vaikutuksesta erään Suomen länsirannikolla asuvan ka-lastajaperheen ruansalutukseen tai-vaikana ja 45 minuutissa täytyy ol-la valmiina sivistyshistorialliseen tut-kimus kurellivn merkityksestä poh-joismaalaisen neilynen kehitys- ja kalvustautihistoriaan.

Kronikoitsijana on hänen elettävä ajassa ja kuvailtava, jos esim. asuu Tampereella, "tamperelaisia pyhä- ja arkikomennoissa, raittina ja janoisi-na, kotona ja Parkissa, teatterissa ja tiliikassa." Hänen on kertakaikkiaan kirjoitettava kaikesta mahdollisesta ja mahdotomasta, mikä sinunkin jol-lakin tavalla voi koskea Tamperetta ja tamperelaisia ja etenkin sitä puo-luetta ja yhteiskuntaluokkaa, jota lehti edustaa.

Ensiksi ja ennen kaikkea on sano-malehtimiehen kerrottava uutiset mahdollisimman suurella nopeudella ja milloinkaan erähtymättä tai jul-kaisematta uutisia, jotka voivat olla yhdelle tai toiselle henkilölle epä-nuoluisia sekä muuten noudattaa pa-ria tuhatta muuta, kirjoittamatonta, mutta hyvin tunnettavaa lakimää-räystä koskeva hänen suhdettaan y-leisöön, jotka ovat muutet noudat-taviksi yhtä helpot kuin jumaian kymmenen käskysana Lutheruk-sen selityksillä varustettuna.

Kun hän tätä tekee 20 o 30 vuotta peräkkäin, silloin ei ehkä vallitunein osa yhteiskunnasta häneltä kiellä an-teeksiantamastaan siitä, että hän on kiemassa ja hänen köyhän kuoli-ne-sänsä kimpupun ei pakosta käytäne, kun se sanomalehden tekijäosastossa muutamien epäroivn tunnustuksen sa-noin antaa tiedoksi yleisölle, että yksi tämän lehden monivuotisista palvelijoista on ottanut vapauden kantaa paikalleen, ehkäpä ensi ker-raan "eläissään tehden jotakin ajatte-lamatta, "kuten se menee", niin, ehkäpä voi vielä joku ystävällinen sielu, jos kuulten toimittajan seura-aja ei aivan yhtä hyvin osaa väl-tellä yleisön tyytymättömyyden sa-lakarja, voi itseeseen huokaista, puoliksi ystävällisesti, puoliksi ärty-neesti: "Tyhmää, että tuo siivo myysi reiki itsensä kuoliaksi, mut-ta muutenhan ei voinut kadakaan,